

Za hranice všedních dní

Island – ostrov ohně a ledu

Ostrov s rozlohou 103 125 km² (ČR je o třetinu menší) a 317 630 obyvatel se nachází kousek pod severním polárním kruhem. Hlavním městem je Reykjavík (Kouřová zátoka), v jehož okolí žije 60 % obyvatel. Nejvyšším bodem je Hvannadalshnjúkur (2 109,6 m n. m.) na jižním pobřeží. Obyvatelé mluví islandštinou, která je považována za jeden z lingvisticky nejčistších jazyků světa a je skoro totožná s jazykem Vikingů, kteří takto mluvili před více než 1 300 lety. Měnou zde je Islandská koruna, jejíž kurz díky krizi roku 2008 přestala ČNB zveřejňovat a mění se snad každou hodinu. Během našeho pobytu to bylo něco kolem šesti Kč. Doprava na Island je možná letecky nebo trajektem, pohyb po ostrově lze realizovat pouze autobusy, pěšky, na kole či autem, vlaky nemají. Jediná asfaltová silnice je silnice č. 1, která vede kolem celého ostrova, zbytek jsou prasné nezpevněné cesty.

Mezi ploty • Na Islandu žije 4krát více ovcí než lidí a ovce pro ně jsou životně důležité. Z tohoto důvodu je celý ostrov od severu k jihu rozdelen ploty, mezi nimiž je asi 10 m široká cesta. Toto opatření má zabránit šíření nemocí mezi ovciemi na východě a západě země.

Oblast Arnarbaeli • Celé vnitrozemí ostrova je zajištěno nouzovými chatkami, které jsou vybaveny nejnutnějším pro přežití. Kromě této chatky tam existují i tzv. koňské chaty, které mají spodní patro jako stáje a vršek je vybaven na pobyt, takže tam je plyn na vaření, elektrika i voda. V jedné takové chatě jsme narazili i na vyhřívoucí latrínou pomocí geotermální energie...

Pingvellir • Místo, kde byl založen první parlament na světě zvaný Alþing. Parlament sám o sobě není nijak zajímavý, jedná se o dřevěné pódium s lavicemi, nad nímž vlaje islandská vlajka. Mnohem zajímavější je zlom Severoamerické a Euroasijské pevninské desky, který se táhne od jihozápadu na severovýchod přes celý ostrov a zde vystupuje nejzřetelněji na povrch (pravá část fotografie patří Americe, levá Evropě).

Blá lánið • Modrá laguna jsou geotermální minerální lázně asi 40 km od Reykjavíku. Lidé se zde koupou v odpadní vodě z geotermální elektrárny, která je vidět na pozadí. Energie se v ní vyrábí turbínami, které jsou roztáčeny přehřátou vodou vyvěrající z podzemí. Teplota vody v laguně je 37–39 °C, voda je mořská a je tedy slaná, plná minerálů léčících kožní choroby s obsahem sinic, které tuto vodu čistí, takže není třeba používat chlor.

Hora Einhyringur • Překlad islandského názvu této 750 m vysoké hory je Jednorožec. U jejího úpatí se nachází koňská chata, jejíž fotky letos obletely celý svět majestátní zelený kužel jako nějaký přízrak. Nachází se hned vedle silnice F210 (F značí silnice s brody pouze pro auto s pohonem 4x4), která se též jmenuje Fjallabak syðri (Jižní stezka za horami).

Sopka Mælifell • Z černé písčné pouště vystupuje majestátní zelený kužel jako nějaký přízrak. Nachází se hned vedle silnice F210 (F značí silnice s brody pouze pro auto s pohonem 4x4), která se též jmenuje Fjallabak syðri (Jižní stezka za horami).

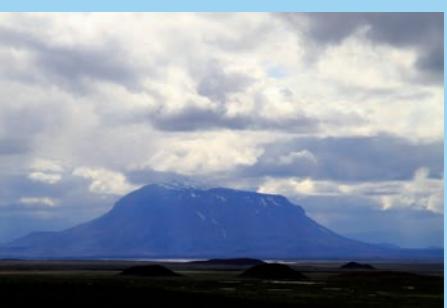
Pseudokrátery Mývatnu • Česky Komáří jezero je známé jako hnízdiště mnoha ptáků a též výudypřítomných otravných pakomářů. Pseudokrátery neobsahují lávu a vznikly podzemní sopečnou činností, která vyvrhovala hmotu bažiny, která stuhla a vytvořila útvary připomínajících malé sopečné krátery.

Provazovitá láva • Láva typu pahoehoe (provazovitá láva) je před svým ztuhnutím schopná urazit mnoho kilometrů, protože má velkou tekutost a špatnou přilnavost. Po ztuhnutí tvoří útvary podobné zkrabacné kůži tlustokožců. Rostlina v popředí je nějaká vrbička, což jsou jedny z mála islandských stromů.

Okolí sopky Öskjuleið (Askja) • Po erupci sopky Askja 29. března 1875 zde vznikla poušť z černého sopečného prachu, ze které vystupují vyvřelé horniny, které sopka vyvrhla a na pozadí se tyčí pohoří Dyngjufjöll doplněné ledovci. V této oblasti byli trénováni kosmonauti vesmírného programu Apollo.

Herðubreið • Tato sopka s výškou 1 682 m n.m. a věčnou sněhovou čepicí na vrcholu má přezdívku „Královna islandských hor“. Poblíž této sopky přežili svoji nejhorší zimu psanci Eyvindur a Halla. Spáchal-li dříve někdo na Islandu zločin, byl vyhnán do pustého vnitrozemí, odkud se mohl vrátit po 20 letech zpět do civilizace. Eyvindur a Halla jsou jediní dva psanci, kteří 20 let vyhnanství přežili.

Seyðisfjörður • Vesnice s necelými 800 obyvateli má přístav, kde přistává a odkud zároveň i vylouplává každý čtvrtý mezinárodní trajekt Norröna s kapacitou 1 482 pasažérů (na fotografii je vidět). Toto je jediná možnost, jak se na Island dostat po moři. Trajekt vylouplává z měst Tórshavn na Faerských ostrovech, Bergen v Norsku, Hanstholm v Dánsku a Scrabster ve Skotsku. Plavba z dánského Hanstholumu trvá přibližně 50 hodin.

Jezero Jökulsárlón • Největší ledovcové jezero Islandu je napájeno ledovcem Vatnajökull, který je největším evropským ledovcem a pokrývá 8 % povrchu Islandu. Z jezera vytéká ledovcová řeka (řeka vznikající postupným odtáváním ledovce), která je se svou délkou necelých 200 m nejkratší ledovcovou řekou světa.

Za hranice všedních dní

Jezero Frostastaðavatn • Jezero se nachází již v oblasti Landmannalaugar (Duhové hory) a s plochou 225 hektarů je největší v oblasti.

Gejzír Strokkur • Máselnice je nyní největší gejzír pravidelně chrlící vařící vodu do výšky až 20 m každých 5–10 minut. Geysir, který dal jméno všem gejzírům je nyní nečinný a nachází se necelých sto metrů vedle.

Vodopád Dettifoss • Nejmocnější vodopád Evropy s průtokem až $500 \text{ m}^3/\text{s}$ se nachází na řece Jökulsá á Fjöllum.

Barvy Landmannalaugaru • Kde jinde lze na takovém malém místě vidět geotermální pramen s párou, který kousek pod povrchem může mít i 200°C a hned vedle zbytky ledovce? To vše je doplněno mechem, který zde dokáže žít z tajícího ledovce, barevným ryolitem a prachem ze sopky Eyjafjallajökull, která letos 20. března vybuchla.

Statek Glaumbær • Starý statek z 18. století, kde je vidět starý styl stavby obydlí pomocí narovnaných drnů.

Vodopád Gullfoss • Zlatý vodopád je dvoustupňový a velice často s duhou, která vzniká lomem světla na jeho třísti. V první polovině 20. století chtěla vláda vybudovat na řece hydroelektrárnu a vodopád zničit. Proti tomu se postavila Sigríður Tómasdóttir, která prohlásila, že bude-li hydroelektrárna postavena, skočí z ní do vod a zemře. Vodopád zachránila.

Hlíðarfjall a Námafjall • Geotermální oblast Námafjall je plná bahenních jezírek a fumarol, což jsou útvary, ze kterých stoupá za syčení pára obsahující oxidy síry a sulfid. Na jejich okrajích poté bývají ložiska síry.

Údolí Barmur • Nachází se v oblasti Landmannalaugar. Tyto ryolitové hory jsou nejvyhledávanějším místem vnitrozemí, je zde i velký kemp, ze kterého mnoho lidí podniká pěší výlety po okolí. Hory jsou plné geotermálních pramenů, které se poznají dle páry stoupající ze země, a velmi barevné od světlých tónů až po tmavě červenou dle stupně zvětrání ryolitu, zelené jsou mechy, černá láva.

Bláto, bahno • Kaluže bláta jsou legrace, krásně stříkají. Horší to je potom při vystupování a nastupování do auta, které je od pneumatik až po stan (to je ta bílá „rakov“ na střeše) plné bláta, to se člověk umáže velice snadno. Problémem je i večerní cesta do střešního stanu. Rozblácené cesty bývají větší problém, jednou se nám podařilo čtyři auta zahrabat do rozblácené cesty, ale naštěstí jsme je nakonec pomocí pátého povytahovali.

David Bříza